สติศิปิริมาณงาน-การจัดเก็บรายได้ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบูจี/ สาขา/ สวนแยก/ อำเภอ ประจำเดือน กันยายน 2553

๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ วัน<mark>ปิยมหาราช</mark>

จุลสาร สำนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบ<mark>ุรี</mark> ฉบับครบรอบ ๑ ปี

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๓ ถนนแลหูโต อำเภอเมือง จังหวัดภาญจนบุรี ๓๑๐๐๐ โทร/โทรสาร ๐-๓๔๕๑-๕๒๖๑ ๐-๓๔๕๑-๑๕๘๐

http://west.dol.go.th/kanchanaburi
E-Mail: kanchanaburi@dol.go.th

<u>โฉนดชุมชนกับการดำเนินงานของกรมที่ดิน</u>

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การจัด ให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลให้
ระเบียบดังกล่าวได้เริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ เป็นต้นมา
ภารกิจของ กรมที่ดินเกี่ยวข้องโดยตรงกับ"โฉนดชุมชน"ไม่ปรากฏอยู่ในส่วน
ใดของกฎหมายหลักที่กรมที่ดินดำเนินการอยู่แล้ว"โฉนดชุมชน" จะมา
เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกรมที่ดินได้อย่างไร ภายใต้เนื้อที่อันจำกัดนี้เรา
ลองมาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ "โฉนดชุมชน" ก่อนอื่นต้องตอกย้ำและยืนยัน
กันก่อนว่า"โฉนดชุมชน" มิได้หมายความว่าเป็นหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ของ
ชุมชน และในมุมมองของผู้เขียน ก็ประสงค์จะให้คำ ๆ นี้มีอยู่ระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี เท่านั้น หรือถ้าจะกล่าวอ้างถึงก็ควรจะกล่าวอ้างว่าเป็น
"โฉนดชุมชน" ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดความ
สับสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัตินักกฎหมาย ตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน
พ.ศ.๒๕๕๓ มีลักษณะเป็นการกำหนดกรอบโครงสร้างการบริหารจัดการ
เพื่อให้มีการดำเนินงานโฉนดชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ภายใต้บังคับ
บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับที่ดินของรัฐประเภท
ต่าง ๆ รับผิดชอบอยู่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้มีสาระสำคัญ
๓ ประการที่ควรกล่าวถึง คือ

จ. กำหนดนิยามคำว่า"โฉนดชุมชน"หมายความว่าหนังสืออนุญาต
ให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ การครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดิน
ของรัฐเพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ที่ดินของ
ชุมชน ซึ่งชุมชนมีหน้าที่ต้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมตลอดจนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและ
ระเบียบ นี้

๒. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกชื่อว่า "คณะกรรมการ ประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน เรียกโดยย่อว่า "ปจช."โดยมีรัฐมนตรี ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน กรรมการ คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่สำคัญ คือ กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการดำเนินงานโฉนดชุมชน

 ๓. ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการสำรวจพื้นที่ เพื่อดำเนินงาน โฉนดชุมชนในพื้นที่นำร่องจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบพื้นที่ภายในหนึ่งร้อย ชื่สิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

จากสาระสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่า "โฉนดชุมชน" เป็นเพียง
หนังสืออนุญาตที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้ออกให้แก่ชุมชน ซึ่งชุมชน
ที่ได้รับหนังสืออนุญาตจะมีลักษณะหรือกุณสมบัติเช่นไร ต้องเตรียมการ
หรือมีหลักฐานอย่างไร เป็นเรื่องของ ปจช. ที่จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์
ให้มีความชัดเจน และในระยะเริ่มแรกก็ต้องมีการสำรวจความเหมาะสม
ของพื้นที่ที่จะจัด"โฉนดชุมชน"ซึ่งระเบียบกำหนดว่า ต้องดำเนินการ
สำรวจพื้นที่นำร่องไม่น้อยกว่า ๑๐ พื้นที่ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่ระเบียบ
บังกับ พื้นที่ดังกล่าวโดยหลักการแล้ว จะต้องเป็นพื้นที่ที่ชุมชนเข้า
ครอบครองอยู่ก่อนวันที่ระเบียบใช้บังคับ และชุมชนนั้นต้องมีการรวมตัว
กันมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งในขณะนี้มีข้อมูลพื้นที่อยู่ประมาณ ๘๐
พื้นที่ เมื่อหลักเกณฑ์และวิธีการของ ปจช. มีความชัดเจนแล้วในส่วน
ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สังกัดหน่วยงาน ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกรมที่ดิน

กรมป่าไม้ หรือ ส.ป.ก. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ก็ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นการสอดคล้องกับระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีต่อไป

สำหรับการดำเนินการของกรมที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน
ในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ นั้น มีทั้งการดำเนินการตาม
มาตรา ๕ คือ อนุญาตเป็นการชั่วคราว และมาตรา ๑๒ คือ การให้สัมปทาน
หรือให้ใช้ในระยะเวลาอันจำกัด ซึ่งการดำเนินการในปัจจุบันเป็นการ
อนุญาตให้รายบุคคลในลักษณะของปัจเจกชนเท่านั้น เมื่อหลักเกณฑ์และ
วิธีการดำเนินงานโฉนดชุมชนของ ปจช.มีความชัดเจนแล้ว การอนุญาตที่
สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ก็จะเป็นการอนุญาตให้แก่
ชุมชน ซึ่งก็ตรงกับคำว่า "โฉนดชุมชุน" ตามคำนิยามดังกล่าวนั่นเอง(หาก
ดำเนินการโดยอาศัยมาตรา 9 ก็ต้องออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยอีก
ฉบับหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกันด้วย)

กล่าวโดยสรุปแล้ว โฉนดชุมชน ก็คือหนังสืออนุญาตที่
หน่วยงานของรัฐออกให้แก่ชุมชนเป็นกรอบใหญ่ ซึ่งชุมชนต้องมี
คุณลักษณะตามที่ ปจช. กำหนด ส่วนพื้นที่ภายในกรอบใหญ่(กรอบย่อย ๆ)
(ถ้ามี) เป็นเรื่องของชุมชนที่จะไปดำเนินการบริหารจัดการ ทั้งนี้ จะต้องไม่
เป็นการผิดเงื่อนไขการได้รับอนุญาตหรือขัดต่อกฎหมาย มิเช่นนั้นแล้ว
รัฐอาจยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้

สำนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี